

Centrum Wsparcia Doradczego

ROZWÓJ LOKALNEJ GOSPODARKI

doświadczenia w zakresie wspierania rozwoju przedsiębiorczości w ramach partnerstw międzysamorządowych

Janusz Szewczuk, Jarosław Górski, Kamil Niklewicz, Marek Gabzdyl, Rafał Sułkowski, Grzegorz Szewczyk

Związek Miast Polskich

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Rzeczpospolita
Polska

Ministerstwo Funduszy
i Polityki Regionalnej

Unia Europejska
Fundusz Spójności

FUNDACJA
FUNDUSZ
WSPÓŁPRACY

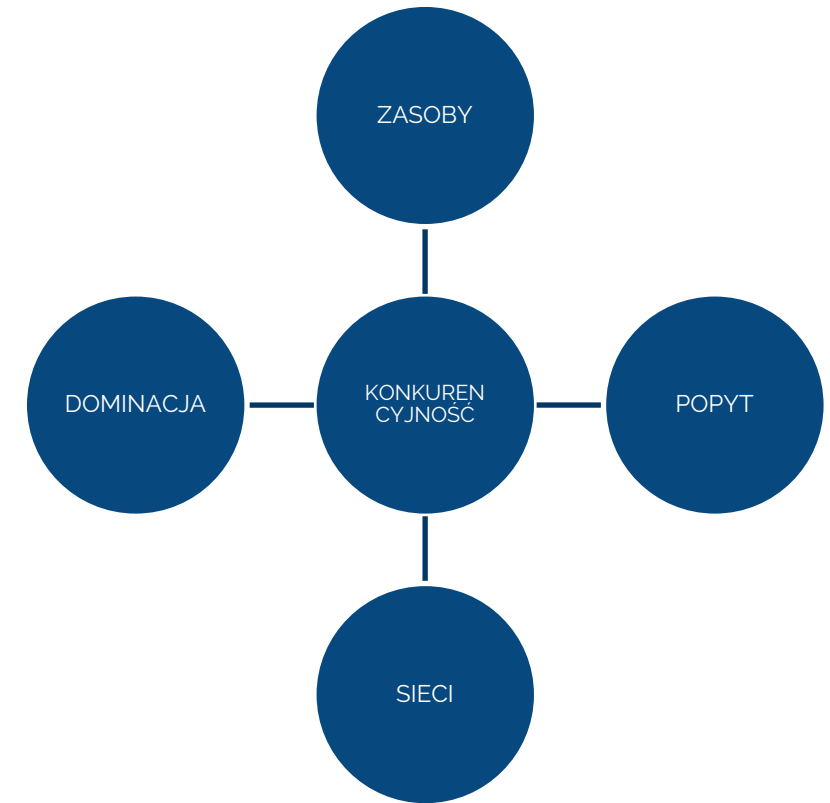

ZWIĄZEK
MIAST
POLSKICH

Kontekst 1: konkurencyjność gmin

O konkurencyjności gmin decyduje „mix” czterech istotnych sił:

1. Siła zasobów wewnętrznych pozostających w dyspozycji gmin
2. Siła popytu zewnętrznego na to, co jest wytwarzane w gminie
3. Siła sieci partnerskiej współpracy tworzonej przez samorządy
4. Siła dominacji, rozumianej jako dążenie do przewagi nad innymi gminami (np. wybicie się ponad przeciętność w danej aglomeracji)

Kontekst 2: Zrównoważony rozwój

Miasta znajdują się na granicy rozwoju; są miejscem, do którego ludzie udają się, aby realizować swoje marzenia o lepszym życiu dla siebie i swoich rodzin. Gdy będziemy wspierać kraje w ich wysiłkach na rzecz odbudowy po katastrofie COVID-19, pomoże nam to również zastanowić się nad tym, co sprawia, że w mieście można żyć i przypomni nam, że dobrze zaplanowany rozwój miast jest korzystny zarówno dla ludzi, jak i dla planety

Juergen Voegele

wiceprezes ds. zrównoważonego rozwoju w Banku Światowym

NOWA KRAJOWA POLITYKA MIEJSKA

SPRAWIEDLIWE

- dostępne i przyjazne dla wszystkich jego mieszkańców
- zapewniające niezależnie od wielkości i położenia równe szanse wszystkim mieszkańcom, niezależnie od wieku, płci, statusu społeczno-ekonomicznego,
- nikogo nie wykluczające

ZIELONE

- efektywne energetycznie
- przeciwdziałające zanieczyszczeniu środowiska,
- ekologiczne
- przyjazne do życia

PRODUKTYWNE

- o zdywersyfikowanej i nowoczesnej gospodarce
- wykorzystujące lokalne atrybuty

INTELIWENTNE

- przetwarzające i wykorzystujące informacje i technologie w procesie zarządzania i świadczenia usług dla mieszkańców

ODPORNE

- radzące sobie z różnego rodzaju kryzysami i szokami, zarówno społeczno-gospodarczymi, jak i natury środowiskowej

Kontekst 3: Megatrendy zmieniające gospodarkę

EKONOMIA WSPÓŁDZIELENIA

- W miastach coraz silniejsze staje się zjawisko współdzielenia. Bazuje ono na modelu opartym o dostęp, a nie konieczność posiadania czegoś na własność. Nowymi wyznacznikami wymiany dóbr i transakcji zaczynają być współpraca, lokalność i transparentność.

PRACA JAKO DOBRO LUKSUSOWE?

- Postępująca robotyzacja i automatyzacja pracy sprawiają, że maszyny w coraz większym stopniu zastępują ludzi w pracy. W przemyśle wytwórczym są likwidowane miejsca pracy. Państwa rozważają wprowadzenie dochodu podstawowego.

WYCHOWANIE DO INNOWACYJNOŚCI

- Postęp technologiczny i transformacja cyfrowa wymuszają wdrożenie nowego modelu edukacji, opartego na innowacyjności. Rozwijanie umiejętności miękkich (kreatywność, krytyczne myślenie, ideacja) oraz cyfrowych (z zakresu cyberbezpieczeństwa, wykorzystywania i analizy danych) staje się konieczne ze względu na automatyzację i robotyzację pracy.

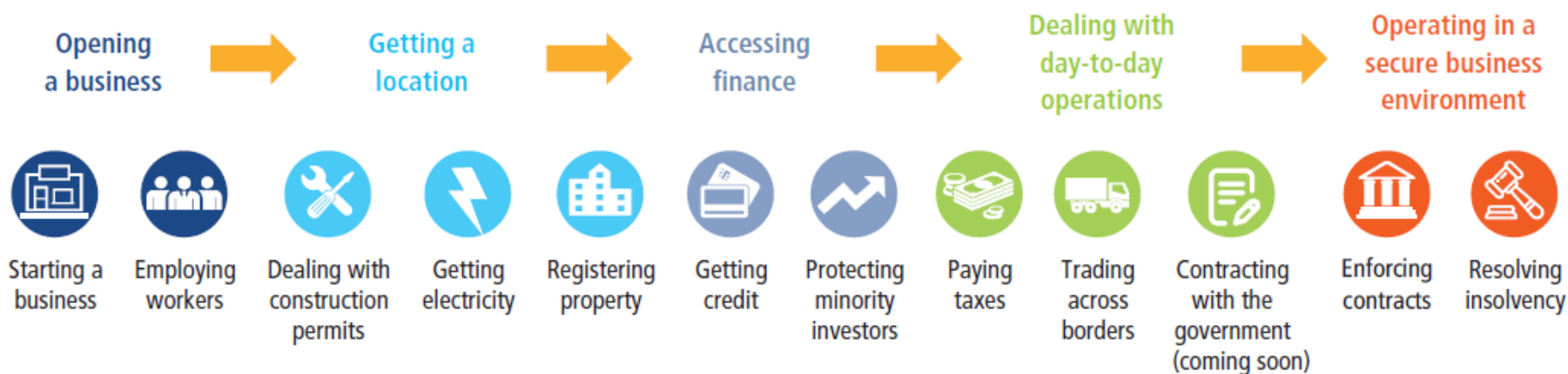

Robić biznes...

Perspektywa przedsiębiorcy

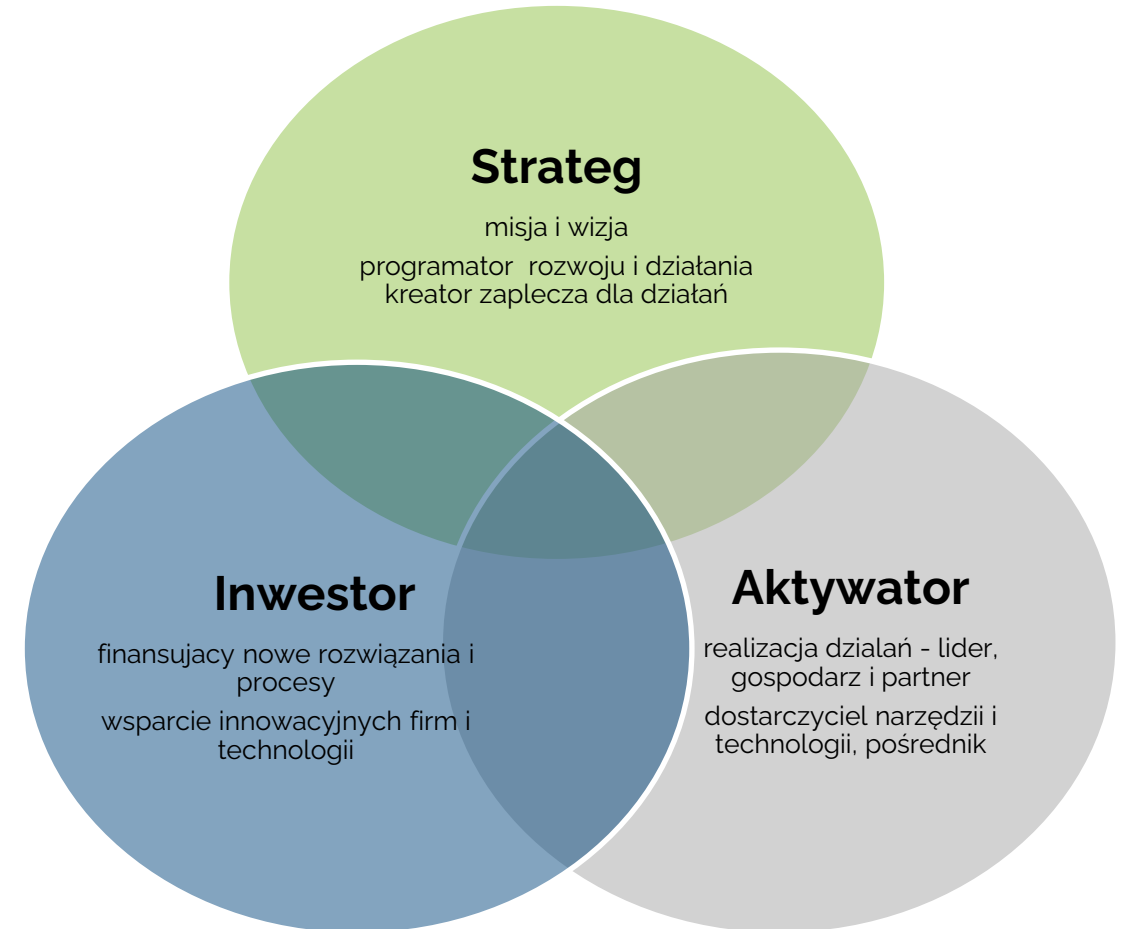
(Doing Business, Bank Światowy)

1. Zakładanie firmy
2. Uzyskiwanie pozwoleń budowlanych
3. Dostęp do elektryczności
4. Rejestrowanie własności
5. Otrzymywanie pożyczek
6. Ochrona inwestorów mniejszościowych
7. Płacenie podatków
8. Handel międzynarodowy
9. Wykonywanie postanowień umownych
10. Likwidacja firmy
11. Regulacje rynku pracy
12. Zamówienia publiczne

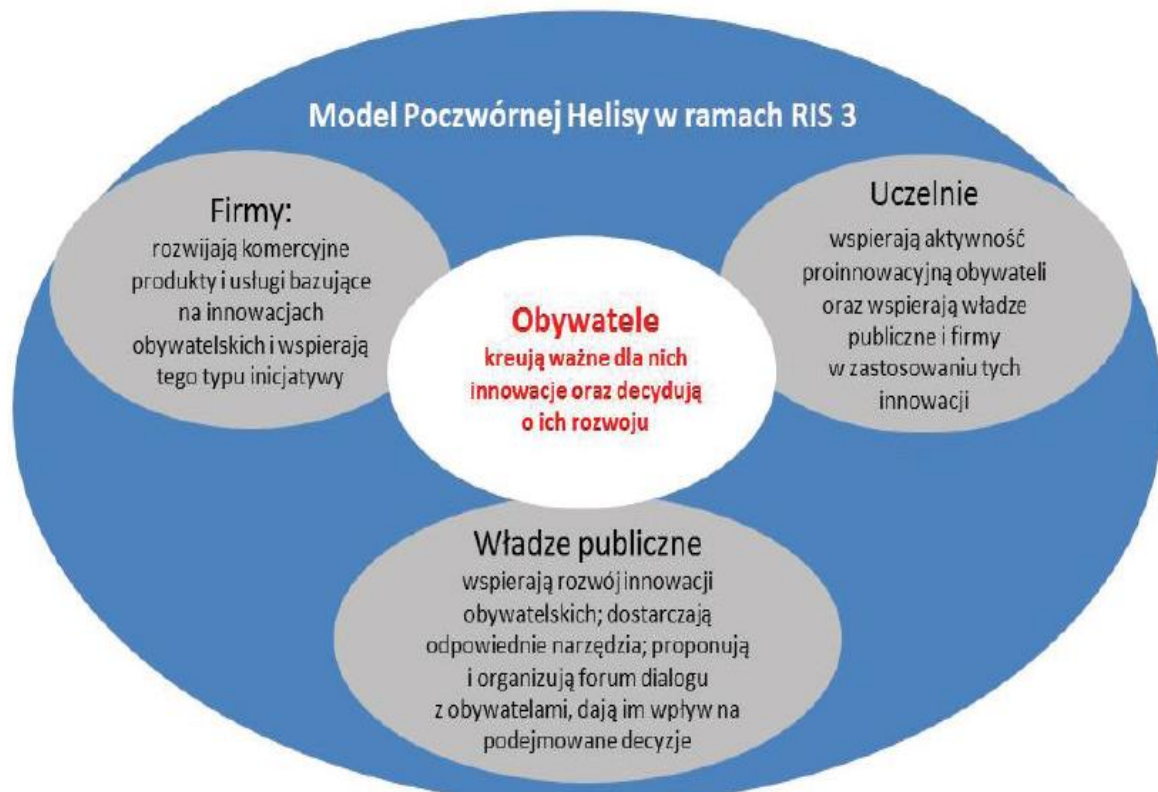

Miasto jako STRATEG, AKTYWATOR i INWESTOR

- **STRATEG Z WIZJĄ ROZWOJU**, możliwie kompleksową i dalekosiężną, tworzący na bazie polityk krajowych własną wizję innowacyjnego rozwoju i określający ją w perspektywie wykonawczej i zarządczej
- **AKTYWATOR DZIAŁAŃ**, gospodarz często przybierający rolę twórczego i wymagającego partnera oraz lidera działań, bez którego interesariusze i partnerzy nie będą w stanie wypracować żadnych skutecznych i implementowalnych rozwiązań,
- **INWESTOR**, a często też pierwszy klient, który nie liczy na szybki zysk, ale za to na pewny zwrot z poczynionych inwestycji.

Czy postrzegamy miasto jako ważny element delikatnego ekosystemu rozwoju?

Amkil, R., Järvensivu, A., Koski, P., Piirainen, T. (2010). Exploring Quadruple Helix. Outlining user-oriented innovation models. Final Report on Quadruple Helix Research for the CLIQ project Co-financed by European Regional Development Fund Made possible by the INTERREG IVC Programme.

Kluczowe wyzwania

Siła robocza,
pozyskanie i
przygotowanie
pracowników

Rozwijanie
przedsiębiorczości
młodych mieszkańców i
inicjowanie działalności
gospodarczej

Wpływ wojny i
uchodźców na lokalną
gospodarkę

Wykorzystanie rozwoju
rolnictwa w rozwoju
lokalnym

Wykorzystanie
atrakcyjności
turystycznej w rozwoju
partnerstw

Wykorzystanie
potencjału
inwestycyjnego
lokalnych firm

Rozwój inwestycyjny i konkurencyjność firm lokalnych

- Partnerstwo Ziemia Wysokomazowiecka, Mariusz Kucewicz, Burmistrz Łosic

Przedsiębiorczość społeczna oraz przedsiębiorczość młodych

- MOF Jarosław – Przeworsk, Edyta Pytko

Przedsiębiorczość zdaniem młodych

Z badań młodych ludzi (uczniów) z miast uczestniczących w Programie Rozwój Lokalny , realizowanych przez ZMP wynika, że:

dla dużej części uczniów osoba przedsiębiorcza to taka, która **potrafi sobie poradzić w każdej sytuacji, wykorzystać zdobywaną wiedzę i doświadczenie do zbudowania własnego potencjału**. Tylko 3% uważa, że taka osoba to ktoś, kto dąży do uzyskania wielkiej fortuny,

zdaniem uczniów **postawa przedsiębiorcza nie jest talentem wrodzonym** i że **można nauczyć się postawy przedsiębiorczej** lub może być ukształtowana w środowisku, w którym się wychowuje, np. w rodzinie z tradycjami przedsiębiorczymi.

postawa przedsiębiorcza jest istotna w całym życiu człowieka, nawet jeżeli nie planuje się prowadzić własnej firmy

Wyzwania dot. przedsiębiorczości młodych

ATRAKCYJNOŚĆ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ JAKO ŚCIEŻKI KARIERY ZAWODOWEJ

- dane ogólnopolskie: 4% os. do 30 r.ż versus 14% os. pow. 30 r.ż. prowadzi działalność
- **Tylko ¼ ankietowanych rozważa prowadzenie w przyszłości własnej działalności gospodarczej.** Natomiast prawie połowa jest raczej lub zdecydowanie przeciwna takiej formie działalności zawodowej.
- ok 30-40% osób młodych jest niezdecydowanych w kwestii tego, czy chce prowadzić działalność
- wg badań PARP aż 90% osób młodych (do 30 r.ż.), które zdecydowały się prowadzić firmę, jest z tego zadowolonych
- problem sukcesji firm rodzinnych

ATRAKCYJNOŚĆ MIASTA JAKO MIEJSCA ZAMIESZKANIA, ROZWOJU OSOBISTEGO, ZAKŁADANIA NIE TYLKO FIRMY, ALE I RODZINY

- Ponad 2/3 młodych ludzi z miast uważa, że miasto w którym obecnie żyją i kształcą się, do którego przyjeżdżają po naukę, **nie jest dobrym miejscem do życia i rozwoju.**
- Jako czynniki skłaniające do opuszczenia miasta wymieniane są przede wszystkim **czynniki związane z przyszłą pracą i rozwojem osobistym:** niskie zarobki na lokalnym rynku, brak możliwości kontynuowania nauki, brak atrakcyjnych ofert pracy, niesprzyjające warunki do otworzenia i prowadzenia działalności gospodarczej
- Głównymi czynnikami skłaniającymi młodzież do pozostania w mieście są osobiste czynniki socjalne: relacje z przyjaciółmi i znajomymi oraz więzi rodzinne

SAMORZĄD MIEJSKI JAKO PARTNER DLA MŁODZIEŻY W POBUDZANIU DO PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

- radni, burmistrz, ale także lokalni przedsiębiorcy i (!) społecznicy cieszą się niskim zaufaniem młodzieży – uczniowie w swoich wyborach życiowych chcieliby kierować się przede wszystkim opinią rodziny, znajomych i rówieśników
- mechanizmy realnego tworzenia warunków dla przedsiębiorczości (młodych i nie tylko), m.in. poprzez:
  - **kształtowanie strategii rozwoju** premiującej przedsiębiorczość i postawy przedsiębiorcze
  - **polityka finansowa i inwestycyjna gminy**, w tym w zakresie wydatkowania środków na inwestycje sprzyjające zakładaniu firm (zagospodarowanie przestrzenne, warunki lokalowe, centra aktywności gospodarczej, inkubatory i in.)
  - **wspieranie rozwoju lokalnego rynku pracy** (m.in. działania edukacyjne) oraz sektora oświaty (kompetencje niezbędne dla przedsiębiorców)
  - **marka gminy, klimat dla przedsiębiorczości**, działania miękkie i koordynacyjne we współpracy z partnerami lokalnymi

Przemysły czasu wolnego jako mechanizm rozwoju przedsiębiorczości

- Partnerstwo Ponidzie, Paulina Mucha
- Partnerstwo Gmin Powiatu Brzozowskiego, Jacek Cetnarowicz
- Zielona Brama Roztocza, Anna Jaremek, Rafał Sułkowski

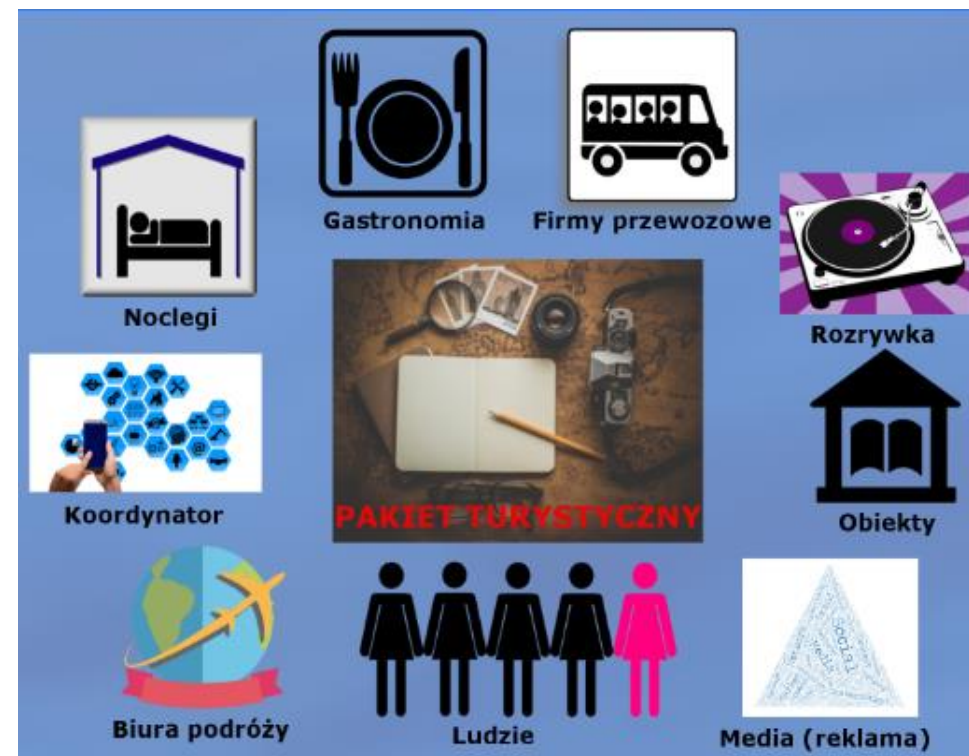
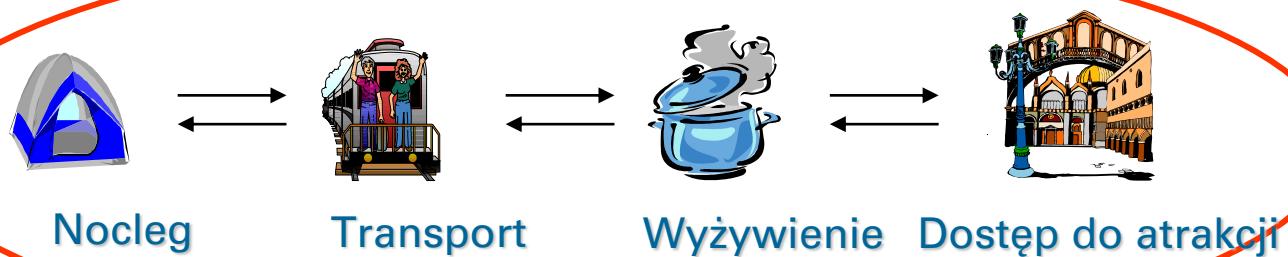

Branże czasu wolnego jako źródło popytu zewnętrznego i wewnętrznego na usługi i produkty gospodarki lokalnej

- Społeczeństwa (jako całość) coraz bardziej się bogacą (ludzie zarabiają pieniądze i chcą je wydawać);
- Znacząco zwiększa się mobilność ludzi, zarówno w znaczeniu chęci przemieszczania się, jak i rosnących możliwości technicznych łatwego, szybkiego i często taniego przemieszczania się (odległość traci znaczenie);
- Zwiększa się dostępność czasu wolnego (zarówno w sensie dosłownym, jak i w znaczeniu chęci „zagospodarowywania” wolnych chwil);
- Znacząco rośnie długość życia społeczeństw;
- Coraz bardziej znacząca jest moda na zdrowy, aktywny styl życia;
- Pojawiają się nowinki techniczne i atrakcje, które cały czas motywują i napędzają zainteresowanie kolejnymi aktywnościami.

Produkt turystyczny

Wykorzystanie potencjału rolniczego regionu w tworzeniu produktów lokalnych i rozwoju turystyki

- Gminy Powiatu Biłgorajskiego dla rozwoju gospodarczego

Centrum Wsparcia Doradczego

Dziękujemy za współpracę

Janusz Szewczuk, Jarosław Górski, Kamil Niklewicz, Marek Gabzdyl, Rafał Sułkowski, Grzegorz Szewczyk
Związek Miast Polskich

www.cwd.info.pl

@CentrumWsparciaDoradczego

www.miasta.pl

@ZwiazekMiastPolskich

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Rzeczpospolita
Polska

Ministerstwo Funduszy
i Polityki Regionalnej

Unia Europejska
Fundusz Spójności

FUNDACJA
FUNDUSZ
WSPÓŁPRACY

ZWIĄZEK
MIAST
POLSKICH